

Pavel Juráček

- 2. srpna 1935 Příbram – 20. května 1989 Praha
- 1957-1961 studoval dramaturgii na FAMU (ved. František Daniel)
- scenárista, režisér
- dramaturg FSB (1961–1971, v TS Bohumil Šmída – Ladislav Fikar, 1968 TS PJ – Jaroslav Kučera)
- FITES – v únoru 1969 zvolen do ÚV
- člen KSČ 1956–1969 (vystoupil)
- 1971 vyhozen z Barrandova, bez možnosti pracovat
- 1977 podpis Charty 77
- 1977 (listopad) – 1983 (červenec) vyhnanství v SRN

- exil: "Žil jako vědomý a zapřísáhlý cizinec. [...] Nebyl schopen se pragmaticky aklimatizovat, šikovně využít nabízených zakázek, tvrdohlavě trval na tom, že je tam, kde nemá být", uvedl o jeho mnichovském vyhnanství Jaromil Jireš [Fikejz, 2001: 228].¹
- Juráček zde napsal mj. filmovou povídku podle románu Gustava Meyrinka *Golem* a "scénickou dokumentaci o životě a díle Franze Kafky" s pracovním titulem *Podrobný plán samoty*, kterou si objednala západoněmecká televize k stému výročí Kafkova narození. Žádný z projektů ovšem nepřekročil literární fázi.²
- V červenci 1983 se Juráček navrátil do Prahy, až do své smrti roku 1989 však zůstal na indexu. Stal se tak jedním z nejproskribovanějších filmařů, který právu na svobodnou tvorbu obětoval nejen pět let fyzického vyhnanství v Mnichově, ale celé normalizační dvacetiletí exilu vnitřního.

¹ Fikejz, Miloš (ed., 2001): *Pavel Juráček – Postava k podpírání*. Praha: Havran (předml. Jiří Cieslar).

² Srov. fik (1990): Pavel Juráček: Golem. *Film a doba*, XXXVI, č. 4, s. 185 - 193; Fikejz, 2001: 197 - 217. Dále srov. Juráček, Pavel (2003): *Deník (1959 - 1974)*. Praha: NFA (ed., doslov Jan Lukeš). Zajímavé svědectví k Juráčkově mnichovskému pobytu viz též Filip, Ota (1985): Případ Pavel Juráček a spol. *Západ*, VII, č. 5 (říjen), s. 16 - 17.

- náležel k neoriginálnějším a nejvšestrannějším osobnostem české nové vlny
- scenárista
 - *Hlídač dynamitu* (1960, Zdenek Sirový, povídka z triptychu: J. Jireš – *Stopy*, H. Bočan – *Nenávist*; předl. Jan Drda: *Němá barikáda*)
 - *Černobílá Sylva* (1961, Jan Schmidt, FAMU)
 - *Strop* (1961, Věra Chytilová)
 - *Ikarie XB 1* (1963, Jindřich Polák; Terst; 549.325 div.)
 - *Bláznova kronika* (1964, Karel Zeman; San Francisco, Addis Abeba, Cannes – setkání filmů pro mládež; 868.697 div.)
 - *Nikdo se nebude smát* (1965, Hynek Bočan; předl. Milan Kundera; Mannheim, Oberhausen)
 - *Sedmikrásky* (N, 1966, Věra Chytilová; Bergamo, Brusel)
 - *Konec srpna v hotelu Ozon* (1966, Jan Schmidt; Pesaro, Terst)
 - *Kinoautomat: Člověk a jeho dům* (1967, Radúz Činčera – Ján Roháč – Vladimír Svitáček; EXPO Montreal 1967; Praha – Světozor 1/1971-9/1972: 498 předst., 199.983 div.)
 - *The Sound Game Show* 1971, Radúz Činčera, polyekran pro 4 plátna, pro stejnojmennou výstavu v Montrealu)
 - nerealizované projekty (mj.): *Situace vlka* (podle Jacka Londona)
- režisér
 - *Postava k podpírání* (1963) – spolurežisér (Jan Schmidt), středometrážní kafkovská variace (Mannheim, Oberhausen)
 - *Každý mladý muž* (1965) – veristický povídkový diptych (*Achillovy paty*, *Každý mladý muž*) z prostředí základní vojenské služby (Karlovy Vary, Cannes – setkání filmů pro mládež, Oberhausen)
 - *Případ pro začínajícího kata* (1969) – politicko-lyrická alegorie

„Kilián jako konkrétní hrdina mě vůbec nezajímá. Nezajímá mě, kdo to je, kde bydlí a co dělá. Je pro mne výhradně symbolem, skoro metafyzickým symbolem. Jsem přesvědčen, že Kilián nesmí ovlivňovat fabuli. Vznikl by tak úplně jiný příběh založený zatížený podrobnostmi, příliš naturalistický příběh, kopie života. Ale já chci udělat jiný, původní život, **původní svět, který by nebyl kopií, ale modelem**“ (explikace – *Postava k podpírání*).³

„Netoužím po tom, aby se řeklo: ten film byl jako ve skutečnosti. Já chci **film jako svět sám o sobě – snový svět**“ (explikace – *Případ pro začínajícího kata*).⁴

³ Fikejz, Miloš (ed., 2001): *Pavel Juráček – Postava k podpírání*. Praha: Havran, s. 83. Ve filmu se postava nakonec nejmenuje Jan Kilián, nýbrž Jan Herold (znovu se objeví v Případu pro začínajícího kata – Karel Vašíček jako muž skočkou).

⁴ Pek, Sláva: Případ pro začínajícího kata. O světě Pavla Juráčka. Kino, XXIV, č. 9 (1. 5. 1969), s. 2.

Postava k podpírání (1963)

- spolurežisér Jan Schmidt (srov. Juráčkova explikace in Fikejz, 2001: 84 a Schmidt in Liehm, 2001: 318)
- expozice: alegorický obraz existence
- panoptikum minulosti (podzemí, transparenty, busta Stalina ap.)
- půjčovna koček
- ceny: Mannheim, Oberhausen

Každý mladý muž (1965)

- veristický povídkový diptych (*Achillovy paty*, *Každý mladý muž*)
- základní vojenská služba – zakázka MNO
- ceny: Karlovy Vary, Cannes – setkání filmů pro mládež, Oberhausen; Výroční cena Víta Nejedlého (MNO)

Případ pro začínajícího kata (1969)

- Jonathan Swift: *Gulliverovy cesty* – volně na motivy třetí knihy
- počátky 1963
- realizace 1969 (v TS Juráček – Kučera)⁵
- prem. 7/1970 (291 představení, 32.317 diváků), obnovená prem. 1990
- groteskní antiutopická vize úpadkové totalitární společnosti
- osobní milostný příběh
- „Syntéza smyslově lyrického proudu s ironií směru intelektuálně racionálního“ (Blažejovský).⁶

⁵ *Ovoce stromů rajských jíme, Skřivánci na niti, Archa bláznů* aj.

⁶ Blažejovský, Jaromír (1997): Případ pro začínajícího kata. Encyklopedické heslo. *Iluminace*, 9, 1997, č. 1/25, s. (240)-243.

